

Zato je v teh primerljajih postaviti glavno vprašanje porotnikom o novem dejanji, a v primerljajih §§. 262. in 320. k. pr. le eventualno vprašanje.

Privoljenje obtoženčeve, da se novo dejanje precej obsodi, je vselej potrebno, kadar bi ga obsojenega zavoljo tega dejanja zadela kazenska postava ostrejša od one, katero bi bilo uporabiti na kaznjivo dejanje, omenjeno v obtožnici.

Po §. 320. od. 2. k. pr. mora se predlog, da se obtožitelju preganjanje za novo dejanje pridrži, postaviti zadnji čas pred začetkom posvetovanja porotnikov. Isto mora veljati, ker ni drugače določeno, v primerljajih §. 321. k. pr., kajti po izreku porotnikov bilo bi zato prepozno, ker ta izrek že končno odloči, katerih dejanj se je obtoženec zakrivil, katerih ne. Za to tudi govori, da se §. 321. k. pr. sklicuje na §. 263. k. pr. vsled katerega se mora ta predlog pred razsodbo postaviti, kajti izrek porotnikov jeden in sicer glavni del razsodbe, t. j. krivdo že odloči. (Glej kasac. dvora razs. 149). —

—c.

Prednost zastavne pravice hišnih posestnikov na pahišje najemnikov za najemščino pred starejšimi zastavnimi pravicami drugih upnikov.

Za iztrjatev svote gotovega denarja je A na podlagi razsodbe okrajne sodnije v Lj. prosil za eksekutivno rubež in cenitev premakljivega premoženja, posebno pahišja toženca B; ta eksekucija se je dovolila in rubež s popisom pahišja se je izvršila še za časa, ko se toženec B še ni bil preselil v hišo g. C.

Pozneje se je preselil A v hišo g. C, kamor se je tudi preneslo v eksekuciji popisano pahišje.

Še le potem, ko je B že dalje časa stanoval v hiši g. C, je tožitelj A začel nadaljevati eksekucijo proti tožencu B, ter je prosil za eksekutivno dražbo popisanega pahišja toženčevega, ktera se je tudi dovolila.

Za tega časa je pa tudi novi najemodajalec C vložil tožbo proti najemniku B za plačilo najemščine in prošnjo za popis pahišja, prinesenega v najeto stanovanje. Vsled prošnje se je popis dovolil in izvršil, in popisale so se — brez male izjeme, na

ktero se tukaj ne bo gledalo — ravno iste premakljine, ktere je že preje popisal sodnijski sluga za trjatev tožitelja *A*.

Sodnije razsodba je prisodila najemodajalcu *g. C* po tožbi trjano najemščino.

Kmalo potem se je pohišje *g. B*, zarubljeno za tožitelja *A* in *C*, v eksekutivni dražbi prodalo.

Pri obravnavi za razdelitev dražbininega kupa je nastalo vprašanje, ktera zastavna pravica ima prednost, ali ona eksekucije vodnika *A*, ali ona najemodajalca *C*.

Lj. okrajna sodnija je z odlokom od 5. maja 1880, št. 8321 prisodila prednost najemodajalcu *C*, ter je svoj odlok s tem motivirala, da *C* ob času, ko je eksekutu *B* dal v svojej hiši stanovanje v najem, ni vedel, da je pohišje najemnika *B* že eksekut. zastavljeno za trjatev *g. A*.

Zoper ta odlok se eksekucije vodnik *A* pritoži, ali nadsodnija je z odločbo od 7. julija 1880, št. 7484 odlok prve sodnije iz njenih razlogov potrdila.

Po dvornem dekr. od 10. aprila 1837, št. 189 zastavna pravica najemodajalca na pohišje najemnika stopi v moč za časa, ko se je pohišje ali sploh premakljivo blago prineslo v najeto stanovanje, ter ima prednost pred vsemi zastavnimi pravicami, ki bi jih drugi upniki še le po onem času pridobili.

Ako bi se samo na besede tega dvor. dekreta gledalo, kar večina praktičnih pravnikov in tudi avstr. razlagateljev prava dela, bi se zdeli gori navedeni razsodbi nepravilni, pa vendar menda nista.

Tožitelj *A* v gornji priliki je sicer prej pridobil zastavno pravico, kakor najemodajalec *C*, in ako bi se samo na čas gledalo, gotovo bi zastavna pravica onega imela vso in nedvomljivo prednost.

Gledati treba pa je tudi na različne druge ukaze obč. drž. z. in obč. sodn. reda.

V §. 342. obč. sod. reda je sicer izrečeno, da tožitelj ali eksek. vodnik pridobi pravo zastavno pravico na premakljina eksekuta se samim popisom, pa že v §. 343. t., kterege se od svojega sprednika ločiti ne sme, naročuje postava, kako naj (soll) sodnijski poslanec rubež izvrši. Samo tedaj, ako bi tožitelj nič drugega ne zahteval, se smejo popisane stvari tožencu ali eksekutu v varstvo in porabo prepustiti.

Po §§. 342. in 343. obč. sodn. reda je tožitelju dano na izbero, ali hoče svojo zastavno pravico dobro zavarovati s tem, da zarubljene premakljine eksekutu vzame in tretjemu v varstvo da, ali pa jih vsaj nekoliko, t. j. simbolično varstvu eksekuta odtegne, ako prosi, da se zapečatijo in še le tako zaznamovane pri eksekutu puste, ali pa da se popisane premakljine popolnoma samo varstvu in veri eksekuta prepusté.

Ako se sledno zgodi, kakor po navadi, eksekut popisane reči — na kazenski zakon se tukaj ne more gledati, ampak samo na državljanskopravne nasledke — lahko proda in še gotovejši — quod minus — lahko zastavi.

Eksekucije vodnik, ki popisane reči prepusti varstvu in porabi eksekuta je za nasledke sam odgovoren (§. 452. obč. drž. z.).

Ako tedaj eksekut samo popisane, pa mu v varstvo prepuščene premakljine tretjemu zastavi in izroči, pridobi ta, posebnost pa, ako ne vé, da so te reči že drugemu zastavljene, veljavno zastavno pravico, in sicer na podlagi §§. 452, 451, 426 in 430. o. drž. zakona.

Ako more drugi kupec pridobiti lastninsko pravico, če mu je bila premakljina izročena, proti prejšnemu kupcu, kateri je bil premakljino v varstvu prodajalca pustil, bo gotovo tudi človek, kateremu se je premakljiva stvar zastavila in izročila, pridobil boljšo zastavno pravico, kakor oni, kateremu sé je tista stvar tudi zastavila, pa ne izročila.

V enakem slučaju je najemodajalec nasproti tožitelju resp. eksekucije vodniku, in ako najemodajalec o prejšnem popisu na korist eksekucije vodnika ne vé, se mu bo morala priznati prednost njegove zastavne pravice, ker so mu bile reči vsaj simbolično izročene s tem, da so bile v njegovo hišo pripeljane.

Sme se celo reči, da pristoji ta prednost najemodalcu tudi takrat, če je on, ko se je pohišje najemnika v njegovo hišo privedlo, dobro vedel, da je že za družega upnika eksekutivno popisano.

Tožitelj, ki popisane reči prepušča varstvu toženca, tudi dobro vé, da se zna zgoditi, da bo toženec v drugo hišo preselil se in tam najemodajalcu pohišje za najemščino zastavil in vsaj simbolično izročil.

Zakon daje tožitelju pravico temu v okom priti, ter mu dovoljuje, da popisane premakljine iz varstva eksekuta odvzame in

na svoje stroške drugam shrani. Ako pa tožitelj tožencu zaupa, ali pa se stroškov drugotne shrambe boji, se mu gotovo ne godi krivica, ako se iz dražbenega kupa naj preje dolg toženca za najemščino, t. j. za shrambo pahišja, poravna in tedaj zastavni pravici najemodajalca prednost prisodi.

V gornjih razsodbah tedaj menda samo to ni popolnoma opravičeno, da se je najemodajalcu prisodila prednost le zavoljo tega, ker on ni vedel, da je bilo pahišje najemnika že popreje za drugega upnika eksekutivno popisano.

Zastavna pravica za najemščino ima tedaj brez ozira na to, ali so prejšne rubeži najemodajalcu bile znane ali ne, prednost pred vsemi drugimi, tudi starejšimi zastavami, se vé, da samo gledé na *in vecta et illata*.

Dvorni dekret od 10. aprila 1837, št. 189 temu ne nasprotuje.

Tam sploh ni izrečeno, da bi zastavna pravica najemodajalca ne bila močnejša od starejših, ako so okoliščine take, kakoršne sem tukaj imel pred očmi, t. j. ako je prejšni upnik pustil zastavljene premakljine v varstvu dolžnikovem.

Ako se pogleda še na dvorni dekret od 3. maja 1819, št. 1621, tedaj se večkrat navedenemu, poznejšemu dekretu od 10. aprila 1837, št. 189 ne more primerjati družega pomena, nego da določuje, da zastavna pravica za najemščino ne stopi v moč še le, ko se pahišje za najemščino popiše, ampak že za časa, ko se je pahišje v najeto stanovanje preneslo.

To se mi zdi važno v vprašanji, ali se najemodajalec sme vpreti, da se v njegovo hišo vpeljana pahišje brez njegovega dovoljenja ne sme izpeljati (§ 1101. obč. drž. z. in dvorni dekr. od 25. jan. 1824, št. 1921). O tem in še o nekaterih drugih vprašanjih zadevajajočih zastavne pravice najemodajalcev bom morebiti v enem prihodnjih zvezkov svoje misli priobčil, in tam tudi ljubljanski mestni zbor in deželne oblasti prosil, naj se že vendar enkrat nenormalni termini za odpoved stanovanj v našem mestu odpravijo.

Dr. — c.

